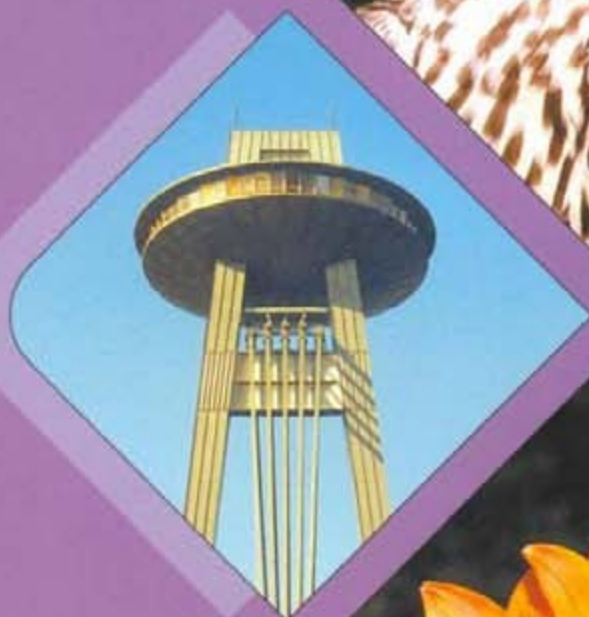
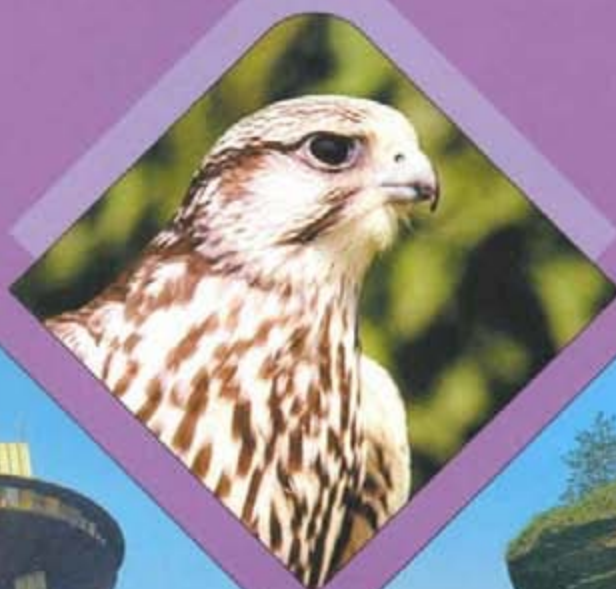

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2002**

*Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky*

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2002**

*Slovenská agentúra
životného prostredia*

Ludstvo je súčasť prírody a život závisí od nenarušeného fungovania prírodných systémov, ktoré zabezpečujú zásoby energie a výživných látok, ... Trvalý úžitok z prírody závisí od udržiavania základných ekologických procesov a životne dôležitých systémov, od rôznorodosti foriem života, ktoré sú ohrozené nadmernou exploatáciou a deštrukciou stanovišť zo strany človeka.

*Svetová charta o prírode schválená
Valným zhromaždením OSN 28. októbra 1982*

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

● MEDZINÁRODNÉ ORGANIZÁCIE

Európska únia

Environmentálna politika EÚ sa realizuje prostredníctvom environmentálneho *acquis communautaire* - súboru 87 nariadení, 149 smerníc a niekoľko desiatok rozhodnutí. Smernice a nariadenia definujú záväzné povinnosti členských štátov, rozhodnutiami sú prijímané mnohé strategické dokumenty, ako napr. **6. environmentálny akčný program, Stratégia trvalo udržateľného rozvoja EÚ** a pod. Rok 2002 môžeme považovať v oblasti životného prostredia za rozhodujúci z hľadiska transpozície predpisov EÚ do právneho systému SR. Prijatím celého radu nových zákonov, noviel zákonov a ostatných právnych predpisov pre oblasť odpadového hospodárstva, ochrany ovzdušia, ochrany vôd, ochrany prírody a krajiny, environmentálneho riadenia a auditu, environmentálneho označovania výrobkov, genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov, kontroly priemyselného znečistenia a manažmentu rizík a i., sa vykonali na Slovensku rozhodujúce kroky potrebné pre úspešnú harmonizáciu environmentálneho práva SR a EÚ, t.j. dokončenie transpozície európskeho práva do práva SR k predpokladanému dátumu vstupu SR do EÚ.

Uzavretím Kapitoly 22 - Životné prostredie v decembri roku 2001, sa skončila etapa vyjednávania a zároveň začala etapa monitoringu pripravenosti SR na vstup do EÚ. Európska komisia sa v hodnotení kapitoly životné prostredie sústredila v roku 2002 najmä na administratívnu kapacitu. Hodnotenie prebehlo prostredníctvom asociačných výborov a podvýborov, využitím twinningových partnerov a siete IMPEL, ale predovšetkým prostredníctvom „Peer Review“ (partnerskej kontroly), ktorá predstavuje spoločnú misiu zástupcov komisie a expertov z členských štátov EÚ. Misia sa uskutočnila v priebehu júna 2002 a bola zameraná na hodnotenie administratívnych kapacít pre implementáciu *acquis*. Pre Slovensko v rámci "Peer Review" boli pre problematiku životného prostredia stanovené **tri prioritné oblasti**:

- Rámcová smernica a odpade a nebezpečnom odpade,
- Administratívna kapacita pre oblasť vôd so zameraním na pitnú vodu, dusičnany a nebezpečné látky,
- IPKZ (Integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania) - vydávanie povolení.

Výstupy z "Peer Review" sú zahrnuté i v **Pravidelnej hodnotiacej správe Európskej komisie** z októbra 2002. Na rozdiel od predchádzajúcich Pravidelných správ Európskej komisie, kde kapitola Životné prostredie bola hodnotená pomerne kriticky, v ostatnej správe z októbra 2002 je životné prostredie hodnotené oveľa priaznivejšie. V správe sa konštatuje, že SR urobila značný pokrok prijatím dôležitých zákonov. Zvýšila sa administratívna schopnosť implementovať a vynucovať *acquis* v oblasti životného prostredia. SR má primeraný funkčný monitorovací systém, ktorý tvoria hlavne SIŽP, SHMÚ a kontraktované laboratóriá. SR by mala naďalej pokračovať v integrácii environmentálnych princípov do iných sektorových politík a podporovať trvalo udržateľný rozvoj. Administratívna kapacita SR implementovať environmentálne *acquis* si naďalej vyžaduje pozornosť. Trend personálneho posilňovania inštitúcií by mal pokračovať aj v budúcnosti.

V závere správy sa konštatuje, že pre ukončenie prípravy SR na členstvo, jej úsilie sa musí sústrediť na finalizáciu transpozície, najmä smernice IPKZ; na posilnenie administratívnej kapacity v oblasti vydávania povolení, najmä v oblasti IPKZ a odpadového hospodárstva, ako aj na prípravu programov na redukciiu znečistenia vôd. Súčasne musí SR venovať pozornosť záležitostiam, ktorých sa dotýkajú prechodné obdobia.

Súčasťou príprav na vstup SR do EÚ bolo počas roka 2002 aj vytváranie predpokladov pre **čerpanie finančných prostriedkov Európskej únie**. Dňom vstupu do EÚ vznikne SR možnosť získať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, ktoré sú základnými nástrojmi štrukturálnej politiky EÚ.

Financovanie zo štrukturálnych fondov funguje na decentralizovanom základe, čo znamená, že nie je potrebné schválenie projektov Európskou komisiou. Konečnú zodpovednosť za výber projektu má členský štát sám. Z tohto dôvodu musí mať každá členská krajina EÚ vypracovaný základný programový dokument uskutočňovania štrukturálnej politiky, ktorý obsahuje jej stratégiu a priority financovania. V SR túto úlohu plní Národný rozvojový plán, a preto participácia na jeho vypracovaní bola pre rezort životného prostredia v priebehu roka 2002 prioritnou úlohou v oblasti programovania pomoci z fondov EÚ.

MŽP SR zabezpečovalo v zmysle príslušných uznesení vlády SR **vypracovanie Sektorového operačného programu Životné prostredie**. Jeho priority boli zamerané najmä do oblasti ochrany a racionálneho využívania vodných zdrojov, ochrany ovzdušia pred znečistením, odpadového hospodárstva a ochrany prírody.

V roku 2002 vláda SR schválila účasť SR v **Iniciatíve Spoločenstva INTERREG III B**, zameranej na transeurópsku spoluprácu a podporu harmonického a vyváženého rozvoja európskeho priestoru. Táto iniciatíva Spoločenstva má tri zamerania (A, B, C), pričom MŽP SR bolo určené ako riadiaci orgán pre zameranie B - transnacionálna spolupráca. Ako riadiaci orgán pre INTERREG III B sa MŽP SR spolupodieľalo na vypracovaní Stratégie pre zabezpečenie účasti SR v Iniciatíve Spoločenstva INTERREG III.

Koncom roka 2002 sa v procese vypracúvania **Národného rozvojového plánu** ako základného programovacieho dokumentu prejavila potreba zjednodušenia jeho štruktúry. S ohľadom na odporúčania Európskej komisie sa Sektorový operačný program Životné prostredie, Sektorový operačný program Doprava a Regionálny operačný program Slovensko zlúčili do **Operačného programu Základná infraštruktúra**, čo viedlo aj k zmenám v systéme riadenia finančnej pomoci zo štrukturálnych fondov.

OECD

SR sa aktívne podieľa na činnosti OECD, najmä pracovných skupín Výboru pre environmentálnu politiku a Výboru pre chemické látky. V roku 2002 boli aktivity SR v rezorte životného prostredia zamerané na **implementáciu Environmentálnej stratégie OECD**, s cieľom presadzovania trvalo udržateľného rozvoja.

9. januára 2002 sa v Paríži uskutočnilo úspešné **prvé hodnotenie environmentálnej výkonnosti Slovenskej republiky** ostatnými 29 členskými štátmi OECD, na ktorom zástupcovia MŽP SR museli zodpovedať množstvo otázok týkajúcich sa environmentálnej situácie v SR. Následne z poverenia generálneho tajomníka OECD Pracovná skupina OECD pre environmentálnu výkonnosť zostavila a publikovala **prvú správu - Prehľad environmentálnej výkonnosti Slovenskej republiky** (*OECD Environmental Performance Reviews. Slovak Republic. 2002*), ktorá následne vyšla aj v slovenčine (167 str.), vrátane záverov a odporúčaní OECD na zlepšenie environmentálnej situácie v SR. Správa je rozdelená do troch častí:

1. Manažment životného prostredia,
2. Trvalo udržateľný rozvoj,
3. Medzinárodné záväzky.

NATO

Problematikou životného prostredia sa zaoberá Výbor NATO pre výzvy modernej spoločnosti (CCMS NATO), do činnosti ktorého sa SR aktívne zapája. V máji 2002 organizoval daný výbor v Kirgizsku podujatie zamerané na opätovné využívanie a sanáciu bývalých armádnych priestorov, ktorého sa zúčastnil aj zástupca MŽP SR ako predseda Pracovnej skupiny pre oblasť životného prostredia. Významným prínosom v oblasti medzinárodnej spolupráce bolo prehlbovanie bilaterálnej spolupráce MO SR, MŽP SR s Ministerstvom obrany Dánska, v rámci ktorej sa v januári a auguste 2002 uskutočnili pracovné semináre v Dánsku a Bratislave, zamerané na problematiku životného prostredia. V rámci Ročného národného programu pre vstup SR do NATO prebiehalo riešenie 3. etapy dvoch projektov pod gestorstvom MŽP SR: projektu Zavádzanie environmentálneho manažérskeho systému v rezorte Ministerstva obrany SR a projektu Databáza zdrojov znečistenia objektov Ozbrojených síl SR, stanovenie rizík a priorit.

OSN a ostatné medzinárodné organizácie

Predstavitelia MŽP SR sa aktívne zúčastňovali na zasadnutiach jednotlivých medzinárodných organizácií (hlavne EHK OSN, Rady Európy, Komisie OSN pre trvalo udržateľný rozvoj), ako aj na zasadnutiach zmluvných strán nimi gestorovaných medzinárodných dohovorov a zasadnutiach pracovných orgánov.

Najvýznamnejším podujatím roka sa stal **Svetový summit o trvalo udržateľnom rozvoji**, ktorý sa uskutočnil 26. augusta až 4. septembra 2002 v Johannesburgu, s cieľom vyhodnotiť implementáciu Agendy 21 po desiatich rokoch od Konferencie OSN o životnom prostredí a rozvoji (UNCED) v Rio de Janeiro a určiť ďalší vývoj. Delegáciu SR viedol minister životného prostredia László Miklós. Dokumenty prijaté na Svetovom summite o TUR (WSSD) - **Politická deklarácia a Implementačný plán** - MŽP SR publikovalo v slovenskom preklade v mimoriadnom čísle Enviromagazínu.

Višegrádska spolupráca (V4)

Stretnutia ministrov životného prostredia krajín V4 sa z iniciatívy ministra životného prostredia SR konajú pravidelne od roku 2000. V roku 2002 sa uskutočnili **dve stretnutia**: 20.-21.3. vo Višegráde (MR) a 24.-25.10. v Gdansku (PR). Na jednotlivých stretnutiach ministri rokovali o otázkach koordinovaného postupu v súvislosti s prípravou na WSSD a so vstupom do EÚ, predovšetkým pokiaľ ide o využívanie finančnej podpory EÚ, prijali Spoločný environmentálny program, zaoberali sa cezhraničnou spoluprácou v oblasti životného prostredia a ochrany prírody, environmentálnou komunikáciou, zdôraznili potrebu protipovodňovej ochrany a význam vzájomnej pomoci a spolupráce pri odstraňovaní následkov povodní, ako aj pri vytváraní siete NATURA 2000 predovšetkým v cezhraničných oblastiach.

Dvojstranná spolupráca

V roku 2002 podpísala SR **5 bilaterálnych dohôd**:

- Dohoda medzi MŽP SR a Ministerstvom pre miestny rozvoj ČR o spolupráci v oblasti územného plánovania a stavebného poriadku,
- Dohoda medzi MŽP SR a Štátnym úradom pre ochranu životného prostredia ČLR o spolupráci v oblasti životného prostredia,
- Dohoda medzi MŽP SR a Štátnym výborom výstavby a architektúry Ukrajiny o spolupráci v oblasti územného rozvoja,
- Memorandum porozumenia medzi Rakúskom a SR o dvojstrannej spolupráci v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov,
- Memorandum porozumenia medzi vládou Dánska a vládou SR o spolupráci pri implementácii Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy a Kjótskeho protokolu v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov v súlade s článkom 6 a článkom 17 Kjótskeho protokolu.

Uvedené dohody sa tak stali súčasťou dvojstranných environmentálne zameraných zmlúv, ktoré SR v predchádzajúcom období podpísala s týmito štátmi: Bulharsko, Bielorusko, Česko, Dánsko, Chorvátsko, Kanada, Kuba, Litva, Maďarsko, Nórsko, Poľsko, Rumunsko, Ruská federácia, Nemecko, Rakúsko, Turecko, Ukrajina, Uzbekistan, USA - štát Maryland.

Opatrenia hospodárskej politiky a iné opatrenia budú určené na to, aby viedli k hospodárskemu a sociálnemu rozvoju Slovenskej republiky a budú sa riadiť zásadou trvalo udržateľného rozvoja. Tieto opatrenia by mali zabezpečiť, aby sa od samého začiatku brali plne do úvahy aj aspekty ochrany životného prostredia a aby boli prepojené na požiadavky harmonického sociálneho rozvoja

Čl. 72 ods. 2 Európskej dohody o pridružení uzatvorenej medzi európskymi spoločenstvami a ich členmi na strane jednej a Slovenskou republikou na strane druhej (Luxemburg, 4. 10. 1993)

● PROGRAMY A PROJEKTY MEDZINÁRODNEJ SPOLUPRÁCE

Phare - Národný program

◆ Environmentálna grantová schéma (EGS) (SR 9810.01)

EGS je zameraná na finančnú podporu projektov z oblasti ochrany vôd, odpadového hospodárstva a ochrany ovzdušia.

K 31. 12. 2002 bolo v rámci EGS kontrahovaných **13,007 MIL. €** a čerpaných **12,602 MIL. €**.

Tabuľka 217. Zoznam projektov financovaných z Phare EGS FM 1998

Číslo	Konečný prijímateľ	Názov projektu	Zmluvné financie z Grantu Phare €	Suma vyplatených prostriedkov Phare €	Stav projektu
39/01	Liptovský Hrádok	rekonštrukcia skládky KO	397 888	397 887,93	ukončený
21/02	Hrnčiarovce	kanalizácia	224 196	224 195,00	ukončený
37/03	Križovany n. Dudváhom	zberná kanalizácia a ČOV	392 057	384 575,18	podmienečne ukončený
71/04	Topvar, a.s. Topoľčany	ČOV	320 663	320 663,00	ukončený
77/05	Veľká Paka	zásobáreň pitnej vody	30 313	30 312,90	ukončený
54/06	Palárikovo	kanalizácia	31 000	31 000,00	ukončený
83/07	Zeleneč	kanalizácia	235 502	233 825,56	ukončený
29/08	Konzeko, s.r.o. Markušovce	úprava a zhodnotenie použitých minerálnych olejov	79 000	79 000,00	ukončený
27/09	Kojšov	kanalizácia a ČOV	47 000	46 801,00	ukončený
62/10	Senec	rozšírenie ČOV	45 738	45 738,00	ukončený
07/11	Brodské	kanalizácia	154 819	151 228,06	podmienečne ukončený
76/12	Veľký Grob	zásobáreň pitnej vody	52 618	52 617,97	ukončený
73/13	Trnava	skládka odpadov	181 000	180 968,81	ukončený
41/14	Ľubica	kanalizácia	269 333	269 333,10	ukončený
18/15	Horné Štitáre	zásobáreň pitnej vody	0	0	zrušený
16/16	Gbely	kanalizácia	194 600	188 896,37	ukončený
58/17	Prievaly	kanalizácia	16 841	16 841,20	ukončený
47/18	Melek	zásobáreň pitnej vody	192 558	192 282,40	ukončený
01/19	Branč	ČOV	80 759	71 088,90	ukončený
35/20	Križovany n. Dudváhom	kanalizácia	50 000	49 233,77	ukončený

50/21	Nemčiňany	kanalizácia a ČOV	92 232	92 231,50	ukončený
66/22	SeVAK, Žilina	rekonšt. a rozšírenie ČOV	707 665	707 665,10	ukončený
33/23	Krčava	kanalizácia	49 292	49 291,97	ukončený
45/24	Malé Vozokany	uzavretie skládky odpadov	29 950	29 950,30I	ukončený
09/25	BYP L.Hrádok	Plynofikácia areálu spoločnosti	101 429	101 429,00	ukončený
15/26	Galanta	rekonšt. a rozšírenie ČOV	443 415	443 390,99	ukončený
26/27	Kajal	ČOV	50 000	50 000,00	ukončený
40/28	LOBBE, s.r.o., Žakovce	skládky odpadov Úsvit	74 236	74 235,50	ukončený
85/29	Zuberec	kanalizácia a ČOV	122 318	122 318,00	ukončený
75/30	Ulič	kanalizácia	17 456	17 456,00	ukončený
59/31	Rakovice	skládka odpadov	120 637	120 636,64	ukončený
12/32	Detox, s.r.o., B.Bystrica	úprava a lividácia odpadov	36 920	36 920,00	ukončený
56/33	Petrochema, a.s., Dubová	rekultivácia skládky - Vršina	23 551	23 551,00	ukončený
63/34	SKO, s.r.o., Ružomberok	skládka odpadov Ružomberok	0	0	zrušený
01/35	Banka	kanalizácia	0	0	zrušený
80/36	Veronika, a.s., Dežerice	rozšírenie skládky odpadov	350 955	333 407,25	podmienečne ukončený
28/37	Kojšov	ČOV, kanalizácia	105 455	100 182,23	podmienečne ukončený
60/38	Rišňovce	ČOV, kanalizácia	395 299	375 534,06	podmienečne ukončený
44/39	Madunice	kanalizácia a ČOV	89 087	84 632,53	podmienečne ukončený
06/40	Bratislava – Vrakuňa	kanalizácia Priehradná, fáza II	112 038	112 038,96	ukončený
81/41	Vlčany	kanalizácia Vlčany, fáza II	117 331	85 002,77	podmienečne ukončený
19/42	Horné Trhovište	kanalizácia	106 900	98 546,46	podmienečne ukončený
51/43	Nenince	kanalizácia	56 820	53 979,00	podmienečne ukončený
04/44	Bohdanovce / Trnavou	kanalizácia	67 679	67 679,11	ukončený
47/45	Jelšovce	ČOV a kanalizácia	43 124	40 967,80	podmienečne ukončený
52/46	Nitra	kanalizačný zberač "G" Nitra	113 120	88 100,33	podmienečne ukončený
48/47	Močenok	kanalizácia	90 910	76 872,56	podmienečne ukončený
78/48	Veľká Paka	kanalizácia	90 000	90 000,00	ukončený
30/49	Košice-Polov	kanalizácia	89 160	83 798,89	podmienečne ukončený
31/50	Košice-Ťahanovce	kanalizácia	28 546	27 118,70	podmienečne ukončený
88/51	Žilina-Budatín	kanalizácia	239 728	178 878,73	podmienečne ukončený
69/52	Štefanovičová	kanalizácia	44 137	40 910,59	podmienečne ukončený
68/53	Šamorín	ČOV fáza II, technológia	351 047	351 003,00	ukončený
10/54	BYP Nové Zámky	rekonštrukcia centrálného zásobníka zdroja tepla na KGJ	1 145 782	1 088 492,90	podmienečne ukončený
74/55	Trnava	kanalizácia fáza I	96 680	70 491,05	ukončený
11/56	Cechynce	ČOV, kanalizácia	93 300	81 998,59	podmienečne ukončený
82/57	Volkovce	ČOV, kanalizácia	95 455	95 228,77	ukončený

36/58	Križovany n. Dudváhom	kanalizácia	37 259	32 496,38	podmienečne ukončený
64/59	Solčany	kanalizácia fáza I	68 182	64 772,29	podmienečne ukončený
46/60	Malženice	kanalizácia fáza II	44 570	39 862,90	podmienečne ukončený
61/61	Rohožník	kanalizácia fáza II	98 845	36 624,11	podmienečne ukončený
20/62	Hronské Klačany	kanalizácia fáza II	90 909	86 361,34	podmienečne ukončený
70/63	Tesárske Mlyňany	ČOV, kanalizácia	317 773	285 784,34	podmienečne ukončený
87/64	Žilina – Bánová	kanalizácia	554 546	526 818,70	podmienečne ukončený
23/65	Jelšava	kanalizácia a ČOV	129 273	122 809,35	podmienečne ukončený
55/66	Patince	kanalizácia	21 128	20 071,60	podmienečne ukončený
79/67	Veľký Slavkov	ČOV a kanalizácia	31 819	29 923,13	podmienečne ukončený
43/68	Ľubietová	kanalizácia a ČOV	545 465	464 292,59	podmienečne ukončený
13/69	Dlhé n. Cirochou	ČOV a kanalizácia	49 336	44 401,27	podmienečne ukončený
67/70	Swedwood	výrobná prevádzka, výmenník tepla	531 250	27 092,56	podmienečne ukončený
22/71	Hrnčiarovce n. Parnou	kanalizácia	20 250	17 864,20	podmienečne ukončený
03/72	Beladice	ČOV, kanalizácia fáza II	113 637	105 828,61	podmienečne ukončený
03/72	Beladice	ČOV, kanalizácia fáza II	113 637	105 828,61	podmienečne ukončený
25/73	Kafiléria, a.s., Drieňov	modernizácia prevádzky	296 901	0	zrušený
43/74	Ľubica	skládka odpadov a komunálny odpad	481 746	457 529,05	podmienečne ukončený
38/75	Lehota p. Vtáčnikom	centrálny zdroj tepla a energie	122 171	122 135,10	ukončený
72/76	Topvar, a.s., Topoľčany	kompostáreň	85 142	80 884,89	podmienečne ukončený
84/77	Zlaté Moravce	skládka odpadov	274 259	236 188,81	podmienečne ukončený
17/78	Harmanecké pap., a.s., Harmanec	vybudovanie novej tepelnej elektrárne	344 727	327 292,39	podmienečne ukončený
49/79	Mestská skl. V.Krtíš, s.r.o.	regionálna skládka odpadov 3	425 886	387 295,79	podmienečne ukončený
14/80	Dolná Strehová	kanalizácia	207 273	207 272,64	ukončený
57/81	Piešťany	uzavretie a rekultivácia skládky odpadov	42 628	35 944,28	podmienečne ukončený
02/82	BCI a.s. Žilina	plynofikácia areálu spoločnosti	24 634	20 380,73	ukončený
53/83	Nižná Myšľa	ČOV, kanalizácia	81 545	67 918,08	podmienečne ukončený
65/84	Spišská Belá	kontrolovaná skládka odpadov stupeň I	166 030	149 427,00	podmienečne ukončený
86/85	Železiarne Podbrezová, a.s.	tlaková kanalizácia	79 022	61 877,91	ukončený
32/86	Košice –Tahanovce	kanalizácia	92 382	82 452,19	podmienečne ukončený
Spolu			12 602 031,32		

Zdroj:MŽP SR

V roku 2002 prebiehala v rámci programovania **Národného programu Phare 2002** príprava projektových návrhov - Project Fiche a ich následné schválenie Európskou komisiou. Projektové návrhy určené na zaradenie do programu boli predložené Ministerskej rade vlády pre európsku integráciu, ktorá uznesením odporučila schváliť a zaslať na Európsku komisiu týchto 5 projektov za rezort MŽP SR:

1. **Implementácia a presadzovanie Smernice o uvoľňovaní nebezpečných chemických látok do vodného prostredia (schválený rozpočet: 1,415 mil. €),**
2. **Implementácia Smernice IPKZ (schválený rozpočet: 1,190 mil. €),**
3. **Implementácia a presadzovanie Smernice o ochrane voľne žijúcej fauny a flóry a Smernice o ochrane voľne žijúcich vtákov (schválený rozpočet: 1,415 mil. €),**
4. **Podpora dlhodobého územného strategického rozvoja v Slovenskej republike,**
5. **Posilnenie inštitucionálnych kapacít v sektore životného prostredia SR.**

Z pôvodne piatich predložených projektových návrhov za rezort MŽP SR boli Phare Riadiacim výborom v Bruseli schválené do programovacieho cyklu Phare 2002 prvé 3 projekty, ktorých implementácia sa začne v roku 2003 po podpise Finančného memoranda Phare 2002.

Phare - Twinning

PIV oblasti životného prostredia sa program Phare naďalej zameriava na posilnenie administratívy MŽP SR a podporu procesu aproximácie práva a jeho uplatňovania v súlade s požiadavkami EÚ. Finančnými memorandami pre Národný program Phare 1999 a 2000 bolo v rámci sektoru MŽP SR schválené financovanie troch twinningových projektov, ktorých implementácia bola ukončená v roku 2002.

Tabuľka 218. Twinningové projekty schválené v rámci Finančného memoranda (FM) 2000

Implementácia smernice o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (EIA) SK0007/IB/EN/01	
Zahraničný partner	Federálne ministerstvo životného prostredia, ochrany prírody a jadrovej bezpečnosti - Nemecko so subkontrahovaním Švédska
Finančný objem	700 000 €
Cieľ	zabezpečenie transpozície, implementáciu a uplatnenie EIA smernice v súlade legislatívou EÚ implementácia informačného systému pre EIA vybudovanie inštitúcií na implementáciu a uplatnenie legislatívnych opatrení súvisiacich s EIA posilnenie kampane na pozdvihnutie povedomia verejnosti o EIA príprava školiacich programov pre cieľové skupiny
Stav projektu	v realizácii, predpokladané ukončenie - 24. apríla 2003
Posilnenie Slovenskej inšpekcie životného prostredia (SIŽP) SK0007/IB/EN/02	
Zahraničný partner	Dánska agentúra na ochranu životného prostredia
Finančný objem	200 000 €
Cieľ	posilnenie Slovenskej inšpekcie životného prostredia, čo predpokladá vytvorenie primeranej organizačnej a prevádzkovej štruktúry pre integrovaný prístup (IMPEL) zlepšenie súboru kontrolných aktivít SIŽP
Stav projektu	ukončený k 1. októbru 2002

Zdroj: MŽP SR

Phare - Cezhraničná spolupráca (CBC)

PIU PHARE CBC bola v júli 2001 delimitovaná z Úradu vlády SR na Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR. Zodpovednosti PIU PHARE CBC boli rozdelené medzi odbor programovania regionálneho rozvoja a koordinácie štrukturálnych nástrojov a Implementačnú agentúru pre regionálny rozvoj v rámci ministerstva. **Prioritami pre programy PHARE CBC sú:**

- dopravná infraštruktúra,
- cezhraničné organizačné štruktúry a siete,
- ľudské zdroje,
- trvalý rozvoj priestoru a životného prostredia.

Tabuľka 219. Program PHARE CBC v roku 2002

Programy cezhraničnej spolupráce FM 2002	
Spolupráca	Slovensko - Rakúsko
Finančný objem	3,500 mil. € - Grantová schéma na inovačný a technologický rozvoj 1,900 mil. € - Moravský Svätý Ján – most cez rieku Morava 0,600 mil. € - Fond spoločných malých projektov
Spolupráca	Slovensko - Poľsko
Finančný objem	1,800 mil. € - Rekonštrukcia cesty č. III/520 19 Oravice - Zuberec 1,800 mil. € - Rozvoj environmentálnej infraštruktúry okresov Kežmarok, Poprad, Stará Ľubovňa 0,400 mil. € - Spoločný fond malých projektov
Spolupráca	Slovensko – Maďarsko
Finančný objem	1,800 mil. € - Grantová schéma príroda a životné prostredie 0,200 mil. € - Spoločný fond malých projektov

Zdroj: MŽP SR

ISPA - nástroj štrukturálnej politiky v predstupovom období

V roku 2002 boli Európskou komisiou schválené žiadosti o **finančné prostriedky z fondu ISPA pre 5 projektov**:

1. Zlepšenie životného prostredia v oblasti Liptova, kde sú konečným príjemcom Severoslovenské vodárne a kanalizácie, š. p., (SeVaK). Projektom dotknutá oblasť zahŕňa mestá Liptovský Mikuláš (34 000 obyvateľov) a Liptovský Hrádok (8 500 obyvateľov) s príslušnými oblasťami.

2. Považská Bystrica - čistiareň odpadových vôd a kanalizačný systém ako druhý projekt SeVaK-u. Projekt zahŕňa mesto Považská Bystrica a príslušné mestské časti (43 100 obyvateľov dotknutých projektom). Má zvýšiť efektívnosť a účelnosť zariadení upravujúcich splaškové a dažďové vody v Považskej Bystrici a príslušných oblastiach.

3. Žilina - intenzifikácia čistiarene odpadových vôd a rozšírenie kanalizácie. Aj pre tento projekt sú konečným príjemcom Severoslovenské vodárne a kanalizácie š. p., (SeVaK). Projekt sa bude realizovať v Žiline a v Terchovskej a Rajeckej doline a bude zahŕňať 23 samospráv v žilinskom regióne (2 mestá, 21 obcí).

4. Zabezpečenie zásobovania južnej časti okresu Veľký Krtíš pitnou vodou, kde konečným príjemcom pomoci je Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Banská Bystrica. Projekt zahŕňa 50 obcí južnej časti okresu Veľký Krtíš, pričom bude priamo riešiť zabezpečenie pitnej vody pre 36 obcí, ktoré využívajú vlastné studne (voda nevyhovuje Smernici EC 98/83/EC o kvalite pitnej vody).

5. Zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie Juhovýchodného Zemplína. Konečným príjemcom pomoci a žiadateľom o finančnú podporu pre tento projekt sú Východoslovenské vodárne a kanalizácie, š.p., Košice. Projektom dotknutá oblasť sa nachádza v Košickom regióne - okres Michalovce. Na území sa nachádza 54 samospráv.

Tabuľka 220. Prehľad schválených projektov v programe ISPA do konca roka 2002

Názov	celková suma (Sk)	z toho grant ISPA (Sk)
Nitra	434 876 400	217 438 200
Trenčín	333 342 744	166 671 372
Banská Bystrica	1 909 684 014	954 842 028
Komárno	337 835 400	168 917 700
Zvolen	460 616 100	230 308 050
Martin	516 418 392	253 045 002
Žilina	823 536 000	411 768 000
Veľký Krtíš	1 176 000 000	823 200 000
Považská Bystrica	516 600 000	258 300 000
Liptov	441 588 000	220 794 000
Juhovýchodný Zemplín	991 620 000	694 134 000
Spolu	7 942 117 050	4 399 418 352

Zdroj: MŽP SR

Okrem uvedených 5 projektov boli pripravené aj projekty odbornej pomoci:

- **Odborná pomoc pre regionálne vodárenské spoločnosti.** Cieľom odbornej pomoci je pomôcť vodárenským spoločnostiam v procese transformácie vzhľadom na možnosť získania grantov z fondov Európskej únie.
- **Odborná pomoc pre prípravu prioritných protipovodňových opatrení v SR.** Prioritnými opatreniami Programu sú opatrenia zamerané na ochranu územi s najväčšou koncentráciou obyvateľstva a územi s významným hospodárskym potenciálom. Projekty vypracované touto odbornou asistenciou budú pripravené na financovanie zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu po vstupe Slovenska do EÚ.

LIFE III - finančný nástroj starostlivosti o životné prostredie

Program LIFE je zameraný na podporu environmentálnej politiky EÚ vo väzbe na ekonomiku a sociálny sektor. Aktivity sú financované v **troch základných oblastiach**: LIFE - Príroda, LIFE - Životné prostredie, LIFE - Tretie krajiny.

- **LIFE - Príroda:** podporuje aktivity zamerané na zachovanie prírodných stanovišť voľne žijúcej fauny a flóry podľa európskych smerníc o ochrane vtákov a biotopov a na prepojenie chránených plôch v rámci siete NATURA 2000.
- **LIFE - Životné prostredie:** podporuje rozvoj inovatívnych a integrujúcich techník a metód v životnom prostredí, ako aj demonštratívne a inovatívne aktivity zamerané na:
 - začlenenie ochrany životného prostredia do rozvoja a plánovania mestských a pobrežných oblastí,
 - podporu trvalo udržateľného vodného hospodárstva,
 - minimalizáciu vplyvov hospodárskych aktivít na životné prostredie,
 - vhodné odpadové hospodárstvo, prevenciu tvorby odpadov a recykláciu,
 - zníženie vplyvov výrobkov na životné prostredie.
- **LIFE - Tretie krajiny:** podporuje rozvoj regiónov v oblasti Stredozemného a Baltického mora, mimo účasti SR.

Program je výnimočný tým, že nijako nezužuje prijemcov podpory, uchádzať sa môžu všetky subjekty od štátnych inštitúcií po živnostníkov.

V súčasnosti prebieha tretia etapa programu - LIFE III (2000 - 2004), na ktorú bolo Európskou komisiou vyčlenených 640 mil. €, z toho 47% na LIFE - Príroda, 47% na LIFE - Životné prostredie a 6% na LIFE - Tretie krajiny. V roku 2002 sa uskutočnila príprava projektových návrhov, následne zaradených do hodnotiaceho procesu Európskej komisie. V LIFE - Príroda bolo na posudzovanie odovzdaných 5 návrhov projektov, v LIFE - Životné prostredie 13 návrhov projektov.

Foto: J. Klinda

Prehľad ostatných projektov zahraničnej pomoci

Tabuľka 221. Prehľad ostatných projektov zahraničnej pomoci

SCHÉMA / DONOR:	2000	2001	2002	Nositel'/partneri	Poznámka
<i>Trilaterálna regionálna spolupráca</i>					
INTERREG II C					
JORDES Spoločná stratégia regionálneho rozvoja regiónu Viedeň - Bratislava - Győr			1,50	MŽP SR / SAŽP	Realizácia do 2005
PHARE REAP					
Projekt zameraný na prístupový proces	15,92			MŽP SR	Financie vyčlenené pre všetky kandidátske krajiny (nešpecifikovaný podiel pre SR)
Subprojekt 1 Implementácia smernice o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu		174 470 €			
Subprojekt 2 Ochrana vôd proti znečisteniu spôsobenému dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov		163 060 €			
PHARE CROSS-GRID					
Rozvoj GRID prostredia pre interaktívne aplikácie			2,58	SHMÚ, Ústav informatiky SAV CYFRONET	Štátny rozpočet – 1,14 mil. Sk Realizácia-2002-05
Wetlands International					
Mokrade – zvyšovanie povedomia a vzdelávanie – mokrade Turca – Ramsarská lokalita		1,4		MŽP SR/ŠOP SR	
Viacnárodný projekt					
CEI Nowacasting System (SR, Rakúsko, Slovinsko, Maďarsko, Chorvátsko)			N	MŽP SR / SHMÚ	Realizácia 24 mes.
Európsky systém predpovedania povodní (projekt beží od 1999 – zapojenie SR - od 2002)			2,4	SHMÚ 18 vedecko - výskumných organizácií v Európe	vlastné zdroje 1,2
Program malých projektov na podporu trilaterálnej spolupráce SR/RR/MR					
Terénny seminár – “Ekodédina”			0,29	ÚKE SAV	
Medzinárodná súťaž a výstava “Ochrana prírody a kultúrneho dedičstva v karikatúre 2003”			0,30	SAŽP SBM B. Štiavnica	
Informačný systém ochrany prírody			3,50	SAŽP	realizácia 2003-05
Bilaterálna pomoc					
DEPA DANCEE				Dánsko	
Ekonomická a technická pomoc SR pri vyjednávaní s EÚ zameraná na realizáciu aproximačných záväzkov		2,5 mil. DKK		MŽP SR / MatFyzF UK	

Ochrana a udržateľné využívanie rašelinísk na Slovensku		4,5 mil. DKK		ŠOP SR, Daphne	ukončenie 12.02
Implementácia Dohovoru CITES a súvisiacej legislatívy EÚ na Slovensku		34,72		SIŽP	ukončenie 2003 vlastné zdroje 3,9
Centrum environmentálnej výchovy vo Varíne			16,67	MŽP SR / ŠOP SR, Správa NP Veľká Fatra	
Participatívny a udržateľný manažment TANAPu			6,9 mil. DKK	Správa TANAP-u Tatranská Štrba	príspevok SR-1,4 mil. DKK
Manažment povodní v SR a na Ukrajine		4,1 mil. DKK		SHMÚ, VÚVH, SVHP, Povodie Bodrogu a Hornádu	domáce zdroje cca 1,15 trvanie proj.40 mes.
Bytové tepelné hospodárstvo na Slovensku		180 tis. DKK		Energetické centrum BA	
Implementácia národného systému pre inventarizáciu emisií v ovzduší		4,8 mil. DKK		SHMÚ	
Potenciál využitia biomasy ako obnoviteľného zdroja energie na Slovensku		750 tis. DKK		EC Bratislava	
Rozširovanie metód a skúseností z Bruntlanského Mesta Rajec		N		SAŽP, MÚ Rajec	
Manažment nebezpečných odpadov na Slovensku		N			
Štúdiá uskutočniteľnosti. Vzdelávacia a inštitucionálna základňa environmentálneho monitoringu na Slovensku		N			Záverečná správa – február 2002
Publikácia dokumentujúca 10. Výročie DK-SR spolupráce v oblasti ŽP		350 tis. DKK		SAŽP	
Pomoc Slovenskej republiky v implementácii Smernice EÚ o IPPC			5,7 mil. DKK	MŽP SR	Predpoklad realizácie do r. 2004
Program PSO – klasický				Holandsko	
Technológia minimalizácie odpadov v priemysle		850 tis. NLG		AMCOR N. Zámky Kovoprojekt ES	
Hydrostab-technológia recyklácie úložísk nebezpečných odpadov v Žiari n/Hronom		1 mil. NLG		ZSNP Žiar n/Hronom Kovoprojekt ES	
Program Matra – klasický					
Budovanie sústavy NATURA 2000		N		MŽP SR, ŠOP SR SOVS, ÚKE SAV, BÚ SAV, Daphne VVMZ, Wetlands International, AVALON, SOVON	Realizácia do 2003
Program Matra, PSO predvstupový - dlhodobý					
Implementácia smernice 96/82/EC (Seveso II) o priemyselnej bezpečnosti			320 tis. €	MŽP SR / SAŽP	schválené – 2002 realizácie – 2003-05
Inštitucionálne posilnenie pracovísk chem. bezpečnosti			300 tis. €	MŽP SR / SAŽP	schválené – 2002 realizácie – 2003-05
Obaly a odpady z obalov			390 tis. €	MŽP SR / MH SR	schválené – 2002 realizácie – 2003-05

JICA				Japonsko	
Manažment a ochrana povodia rieky Turiec			N	MŽP SR ŠOP SR, Správa NP V. Fatra	Vlastné náklady 1,15 mil. Sk
Skupinové tréningové kurzy s rôznym zameraním	N			MŽP SR, SAŽP, SSJ	Realizované v školiacom centre HICS Sapporo
				Nórsko	
Trvalo udržateľný rozvoj vidieckych mikroregiónov			N	SAŽP	v realizácii od 31.1.2002
Programu švajčiarsko – slovenskej finančnej pomoci z r. 1993				Švajčiarsko	
Projektu vybudovania novej spaľovne v NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach			cca 2,3 mil. CHF		+ kofinancovanie MZ SR
Slovensko-švajčiarsky revolvingový fond					
Rozvoj laboratórnej kapacity na analytické hodnotenie odpadov v Slovenskej republike			1,10	SAŽP COHEM	
Technicko – organizačné posilnenie informačných výkonov pracoviska chemickej bezpečnosti pre životné prostredie			1,00	SAŽP COHEM	
Príprava manažmentového plánu pre slovenskú časť nivy Moravy ako súčasť trilaterálnej Ramsarskej lokality s realizáciou nevyhnutných opatrení na záchranu opustených lúk			0,825	ŠOP SR, Správa CHKO Záhorie	
Trvalo udržateľný rozvoj turizmu – demonštračný projekt			1,50	SAŽP CPEP, B. Štiavnica	
Ekologizácia verejnej dopravy v Mikroregióne Čierny Hron			10,00	SAŽP URBION, Združenie obcí Mikroregión Čierny Hron	
Informačný systém ŽP a environmentálne vedomie			7,67	SAŽP	Schválené v 2002 Realizácia od 2003
US EPA				USA	
Developing Slovakia's Domestic GHG Emission Cap & Trade System		N		MŽP SR Center for Clean Air Policy	
British Know-how Fund DfID				Veľká Británia	
Posilňovanie kapacít SIŽP			4,00	SIŽP	
Podpora prístupu verejnosti v rozhodovacom procese v rámci ŽP		60 tis. GBP		MŽP SR	

Zdroj: MŽP SR

Vysvetlivky:

- ak nie je uvedená iná mena, financie sú vyjadrené v mil. Sk
- N - výška finančnej pomoci nebola identifikovaná, náklady nie je možné vyčíslit' (napr. účasť na seminároch a stretnutiach expertov)
- tmavé plochy znázorňujú obdobie realizácie projektu